

अग्रलेख

महाराष्ट्र राज्यात दिसेंदिवस पाण्याची पातळी कमी होताना दिसते. त्यामुळे समाधानकारक पाऊस पडून सुद्धा राज्यातील नागरिकांना उन्हाळ्यात पाणीटंचाईला सामोरे जाण्याची वेळ येते. तेव्हा पावसाळ्यात पावसाचे पाणी अडवावे लागेल. त्याची साठवणूक करावी लागेल. महत्वाची बाब म्हणजे, अडविलेले पाणी दूषित होणार नाही याची काळजी च्याची लागेल. त्याचप्रमाणे झाडे सुद्धा लावली पाहिजेत. यामुळे साठविलेल्या पाण्याचे कमी बास्थितव्य दृष्टव्यात होण्याल मदत होईल. अशा प्रकारे पावसाळ्यात पाण्याचे नियोजन केल्यास राज्यातील नागरिकांना उन्हाळ्यात पाणीटंचाईला सामोरे जाण्याची वेळ येणार नाही.

जून महिन्यात अधूनमधून पावसाचे आगमन झाले तरी जुलैच्या पहिल्या आठवाऱ्यात मुसळधार पावसामुळे जनजीवन विस्कलीत झाले आहे. कोकण विभागाचा विचार करता कोकणात अनेक गावांचा संपर्क तुटला होता. जिकडे-तिकडे पाणीच पाणी दिसत होते. त्यामुळे उन्हाळ्यात पाणीटंचाई निर्माण झाली की पाण्याच्या नियोजनासाठी लोकप्रतिनिधी व प्रशासन विशेष बैठका आयोजित करीत असतात. तोपर्यंत पावसाचे आगमन

होऊन नदी-नाले थोक्याच्या पातळीच्या वर तुडुंब भरून वाहत असतात. यामुळे अनेक वाड्यांतील घेरे पाण्याखाली गेलेली पाहायला मिळाली. यात अनेक नागरिकांचे मोरचा प्रमाणात नुकसान झाले आहे. तेव्हा उन्हाळ्यातील पाणीटंचाई टाळण्यासाठी पावसाच्या पाण्याचे योग्य नियोजन होणे आवश्यक आहे. केवळ कोकण नव्हे, तर संपूर्ण महाराष्ट्र राज्यात पावसाचे पाणी कसे साठवून ठेवता येईल त्याचे नियोजन होणे गरजेचे आहे. पावसाचे पाणी नदी-नाल्या वाटे समुद्राला जाऊन मिळते. तेव्हा वाहून जाणाऱ्या पाण्याची कशा प्रकारे साठवणूक करू शकतो याचा विचार होणे आवश्यक आहे. त्यासाठी पाऊस गेल्यावर उपलब्ध पाण्याचा वापर काळजीपूर्वी करावा लागेल.

राज्यात पावसाळ्यात पडणाऱ्या पावसाच्या विचार करता पावसाचे पाणी अडविणे व जिमिनीत जिरविणे अतिशय महत्वाचे असते. सध्या पाण्याची किंमत आपण्याला समजाणार नाही. मात्र त्याचे पाण्याच्या थेंबाची किंमत पाणीटंचाईच्या वेळी समजते. आपण सर्व काही करतो मात्र पावसाळ्यात पावसाच्या

वाहून जाणाऱ्या पाण्याचे नियोजन हवे !

पाण्याचे नियोजन करत नाही. केवळ पाणी अडवा आणि पाणी जिरवा इतकाच नागरिकांना सबुरीचा संदेश देतो. मुख्य म्हणजे राज्यात ज्या भागात नागरिकांना उन्हाळ्यात टंचाईला सामोरे जायची वेळ येते त्या भागात खन्या अथव्यात नियोजन होणे गरजेचे आहे. पावसाचे पाणी नदी-नाल्या वाटे समुद्राला जाऊन मिळते. तेव्हा वाहून जाणाऱ्या पाण्याची कशा प्रकारे साठवणूक करू शकतो याचा विचार होणे आवश्यक आहे. त्यासाठी पाऊस गेल्यावर उपलब्ध पाण्याचा वापर काळजीपूर्वी करावा लागेल.

आसपास जर मोकळी जागा असेल, तर त्या जागेवर वन विभागाच्या वतीने वृक्षारोपण करावे. बन्याच ठिकाणी बंधान्याच्या आसपास झाडे नसल्यामुळे उन्हाळा सुरु होताच बंधारा कोरडा होतो. काही ठिकाणी दोन डॉगरांमध्ये बंधारा बंधला जातो. मात्र त्यांना दरवाजे आहेत. पावसाळ्यात पाण्याची पातळी वाढप्याला सुरुवात झाली की बंधान्याचे दरवाजे उघडले जातात. नंतर हिवाळ्यात पाणी कमी होऊ लागले की दरवाजे बंद केले जातात. त्यामुळे उन्हाळ्यात त्या गावाला पाण्याचा उपयोग होत असतो. पाण्यासाठी कोणतेही राजकारण करू नये. यासाठी शासकीय स्तरावर निःपक्षपातीपणे शासनाला काम करावे लागेल. यात कोणत्याही प्रकारचा राजकीय हस्तक्षेप करता काम नये. पावसाळ्यात प्रशासनाने पडण्याचा पावसाच्या पाणी अडविण्यासाठी पाण्याचे स्थानीक पातळीवर नियोजन करावे.

हिंडेनबर्ग प्रकरणातील पुनर्विचार याचिका सुप्रीम कोर्टने फेटाळली

नदी ठिकी | बृतसंस्था

अदानी-हिंडेनबर्ग प्रकरणात

३ जानवरीला न्यायालयाच्या

निर्णयाविरोधातील संपर्क

विचारकी विचारकी विचारकी

देशीको विचारकी विचारकी

मध्यांतरे असेही असेही

विचारकी विचारकी विचारकी

विचारकी विचारकी विचारकी</

रोतफऱ्यांना मिळणार वार्षिक १०,००० रुपये ?

पुणे : केंद्रात राष्ट्रीय लोकशाही आघाडीने तिसऱ्यांदा सत्ता स्थापन केली. हे सरकार यंदा त्यांचा पहिला अर्थसंकल्प सादर करेल. अर्थमंत्री निर्वला सीतारमण या अर्थिक वर्ष २०२४-२५ साठी महत्वपूर्ण घोषणा करतील. शेतकऱ्यांना या बजेटकडून मार्गदराखाली अपेक्षा आहे. त्यांना खते आणि रसायनांवरील कर कपातीसह कर्ज माफीची अपेक्षा आहे. तर केंद्र सरकार त्यांना पीएम किसान योजनेचा हमा वाढवून दिलासा देण्याच्या प्रयत्नात आहे. सध्या पीएम किसान योजनेतर्गत वार्षिक ६ हजार रुपये हमा मिळतो. या हप्त्यात भरघोस वाढीची योजना आहे.

याजना आहे. अनेक अल्पभूधारक शेतकऱ्यांना पीएम किसान योजनेचा हसा वाढविण्याची अपेक्षा आहे. पीएम किसान सन्मान निधी योजनेचा हसा वाढविण्यात येऊ शकतो. सध्या त्यांना वार्षिक ६००० रुपये हसा मिळतो. तो वाढवून सरकार १०,००० रुपये करण्याच्या विचारात आहे. सध्या तीन हप्त्यात ही रक्कम देण्यात येते. सरकार चार हप्त्यात रक्कम देऊ शकते. पीएम किसान योजनेचा हसा वाढला तर शेतकऱ्यांना अनेक कामासाठी ही रक्कम उपयोगी पडेल. त्यांना खते, बि-बियाणे खेरदीसाठी त्याच्या वापर करता येईल. केंद्र सरकारने

अर्थसंकल्पातून पीएम किसान मध्ये मोठ्या बदलाचे संकेत

फेब्रुवारी २०१९ मध्ये शेतकऱ्यांन मदतीसाठी पीएम किसानची घोषणा केली होती. तिसऱ्यांदा पंतप्रधान द्याल्यानंतर संट मोर्टी यांनी पीएम किसान योजनेच

१७ वा हमा नुकताच जमा केला. किसान सन्मान नेहीची योजनेत थेट शेतकऱ्यांच्या बँक खात्यात हायप्रेक्ट बेनिफिट राज्यपर्यंत रक्कम जमा होते

पर्याप्त सुधारित जातीची संपूर्ण माहिती

पपईचे पीक हे जवळपास १० ते
१३ महिन्यात तयार होते. पपईची
लागवड जुलै ते सर्टेंबर किंवा फेब्रुवारी
ते मार्च मध्ये केली जाते. अलीकडील
काही वर्षात शेतकऱ्यांचा पपई
लागवडीकडे कल वाढत चालला आहे.
अशातच सुधारित पपई चे बियाणे
निवळून लागवड केल्यास उत्पादन वाढू
शकते अशी आशा व्यक्त केली जात
आहे. पपई फळपीकाच्या उभयलिंगी
व द्विभक्तलिंगी अशा जाती आहेत.
उभयलिंगी जातीच्या लागवडीपासून
अधिक उत्पादन मिळते. त्यामुळे
लागवडीसाठी उभयलिंगी जातीच्या
रोपांची खात्रीशीर रोपवाटिकेतून निवड
करावी.

असते. फळांचे सरासरी वजन ०.५ ते ०.८ किलो असते. प्रतिज्ञाड प्रतिवर्ष १० ते १२० फळे मिळतात. ६) वॉशिंगटन- झाडे बुटकी असतात. फळे लांब, वर्तुळाकार असतात. फळांचे सरासरी वजन १.५ ते २ किलो असते. गर केशरी, चवदार व उत्पादनास चांगली जात आहे. ७) तैवान ७८५ आणि तैवान ७८६ - भरपूर उत्पादन क्षमता (प्रतिवर्ष प्रतिज्ञाड १०० ते १२५ फळे). लागवड व ठोडणी वर्षभर चालू असते. एकूण फळापैकी ६० ते ७० फळे मोठ्या आकाराची व दुसऱ्या बाजारपेठेट पाठविण्यास योग्य असतात. फळांचे सरासरी वजन १ ते १.५ किलो पर्यंत असते. -प्रतिहेकटी फळांचे उत्पादन १००-१२४ टन मिळते. शुद्ध बियाणे वापरल्यास या जाती व्हायरस रोगाला बळी पडत नाहीत. ८) सी.ओ.२, सी.ओ.४, सी.ओ.५, सी.ओ.७ आणि सी.ओ.९ - या जाती पेपेन उत्पादनासाठी प्रसारित केलेल्या आहेत. त्यापैकी सी.ओ. ७ ही जात उभयरुंगी असून, बाकीच्या द्विभक्तरुंगी आहेत. ९) पुसा इवार्फ (पुसा १-४५ डी) - या जातीची झाडे ६ ते ६.५ फुट उंच असून नर व मादी फुलांची झाडे बेगवगळी असतात.

फळे मिळतात). फळे लांब आकाराची असतात. गरामध्ये साखरेचे प्रमाण जास्त असल्याने चवीला अतिशय गोड असतात. २) पुसा डेलिशिअस - चांगली उत्पादन क्षमता व झाडाचे खोड मजबूत असते. फळे जमिनीपासून १६० सें.मी. उंचीपासून वर लागतात. प्रतिझाड प्रतिवर्ष ३० ते ४० फळे मिळतात. फळांचे सरासरी वजन १ ते १.२ किलो असते. साखरेचे प्रमाण १० टक्के असते. ३) पुसा डॉर्फ - झाडे ठेंगणी आणि जास्त उत्पादन देणारी आहेत. लागवडीनंतर झाडांना २३५ दिवसांपासून फळे लागतात. जमिनीपासून ४० सें.मी. उंचीपासून फळे लागतात. फळे मध्यम आकाराची व सरासरी वजन १ ते १.५ किलो असते. सोसाठ्याचा वारा जेथे वाहतो तेथे ही लागवडीसाठी फायदेशीर ठरते. ४) रेड लेडी ७८६ - संकरित वाण पैकी एक. या जातीचे सर्वात मोठे वैशिष्ट्य म्हणजे नर आणि मादी फुले एकाच वनस्पतीमध्ये तयार होतात. यामुळे प्रत्येक झाडाला फळे येतात. लागवडीनंतर ९ महिन्यांनीच झाडांना फळे येऊ लागतात. या जातीच्या फळांची साठवण क्षमता इतर जातींच्या तुलनेत जास्त आहे. ५) सी.ओ. ३ - झाडे उंच वाढतात. गराचा रंग लालसर असून, ब्रिक्स १४.६ टक्के

हळद आणि आदरक पिकातील कंदकुज नियंत्रण

अ) बुशीजन्य कंटकुज : १)
 कंटकुज चे प्रथम लक्षणे ही कंदातील
 कोवळ्या फुटींवर लगेच दिसून येतात.
 २) प्रथम पानांचे शेंडे वरून व कडांनी
 पिवळे पडून खालपर्यंत वाळत जातात.
 ३) खोडाचा जमिनीलगतचा भाग
 काळ्यपट पडतो. ४) याच ठिकाणी
 माती बाजूस करून पाहिल्यास गड्हा
 वरून काळा पडलेला व निस्तेज
 झालेला दिसतो. ५) प्रादुर्भावग्रस्त
 फुटवा ओढल्यास सहज हातामध्ये
 येतो. ६) या रोगामुळे साधारण
 उत्पादनात ५० टक्क्यांपेक्षा अधिक
 घट होते.

ब) जीवाणूजन्य कंदकूज : १)
 जीवाणूजन्य कंदकूज ओळखण्यासाठी
 रोगप्रस्त कंदाचा भाग धारदार ब्लेडने
 कापून स्वच्छ काचेच्या ग्लासमध्ये पाणी
 घेऊन त्याचे टोक त्यामध्ये बुडवावे.
 २) त्यामध्नन दधासारखा साव

पाण्यामध्ये आल्यास जिवाणूजन्य कंदकूज आहे हे ओळखावे.

हळद आणि आदरक कंदकूज व्यवस्थापन : १) कंद पोसण्याच्या कालावधीमध्ये हळदीला पाण्याची गरज मर्यादित असते. २) त्यामुळे सात महिने पूर्ण झाल्यानंतर हळदीस पाणी देण्याचा कालावधी हळूहळू कमी करत जावा. ३) आठ महिने पूर्ण झाल्यानंतर जमिनीच्या प्रकारानुसार पाणी बंद करावे. ४) त्यामुळे पानामधील अन्न कंदामध्ये उतरण्यास मदत होते व हळदीस उतारा चांगला मिळतो. ५) कंदकूज व्यवस्थापनासाठी जैविक बुरशीनाशक ट्रायकोडर्मा २ ते २.५ किलो प्रति एकरी ३०० किलो सेंद्रिय खतामध्ये मिसळून जमिनीमध्ये द्यावे किंवा ड्रीप असलीस ट्रायकोडर्मा २ लिटर प्रति एकरी द्यावे. याचा वापर प्रतिबंधात्मक म्हणनच करावा. ६)

कंदकूजीस सुरवात झाल्यानंतर बिल्टॉक्स, टाटा रॅलीस इंडिया लिमिटेड, कॉपर ऑक्सिकलोराइड ५० टक्के डब्ल्यू.पी. ४५ ग्रॅम प्रति १५ लिटर पाणी या प्रमाणात आळवणी करावी. ७) रोगाची तीव्रता जास्त असल्यास रेडोमिल गोल्ड, सिंजेटा, मेट्टलॉक्सिल ४ टक्के + मँकोझेब ६४ टक्के डब्ल्यू.पी. (संयुक्त बुरशीनाशक) ४५ ग्रॅम प्रति १५ लिटर पाणी या प्रमाणात आळवणी करावी. ८) आले पिकामध्ये जिवाणूजन्य मर असल्यास सोबत २ मिली, कासु-बी, धानुका, कासुगामाइसिन ३ टक्के एस. एल प्रतिलिटर पाणी या प्रमाणात आळवणी करावी. ९) आळवणी करताना जमिनीत वाफसा असावा. आळवणी केल्यानंतर पिकाला थोडासा पाण्याचा ताण द्यावा. १०) गरज वाटल्यास पुन्हा एकदा वरील औषधांची आळवणी करावी.

भर्डमुग पिकासाठी वरदान आहे जिप्स्यम

भुईमुग हे महत्वाचे गळीत धान्य पीक आहे. या पिकामध्ये उत्पादन वाढीसाठी मुख्य अन्नद्रव्ये म्हणजेच नव, स्फुरद आणि पालाश सोबतच जिप्समचा वाटा प्रमुख आहे. जिप्समध्ये कॅल्शिअम (२४%) व गंधक (१८.६%) हे मुख्य घटक आहेत. हे दोन्ही घटक आन्याच्या वाढीसाठी आणि शेंगा पोसण्यासाठी उपयुक्त ठरतात.

जिप्समच्या वापराचे फायदे :
जमीनीची सुपीकता वाढून ती भुसभुशीत होते. क्षारपड जमीन जिप्समच्या वापरामुळे सुधारारेते. बियाण्यांची उगवण क्षमता जिप्समुळे वाढते. जिप्समुळे पाण्यातील क्षाराचा निचरा होण्यास मदत होते. सेंट्रिय पदार्थ लवकर कुजतात. पिकाची अन्द्रब्य शोषून घेण्याची

जिप्सम संपत्तो. म्हणून दर हंगामात या पिकाला जिप्सम द्यावा लागतो. भुईमुगाच्या पेरणीपासून २५ ते ३५ दिवसांनी फुलधारणेबळी प्रति हेक्टरी ५०० किलो जिप्सम द्यावा. जिप्समची बारीक भुकटी फूल धरण्याच्या अवस्थेत जमिनीच्या पृष्ठभागावर शक्य तितकी झाडांच्या बुद्ध्याजवळ पसरून द्यावी. कारण जमिनीच्या पृष्ठभागाच्या ५ सेंटीमीटर थरातील कॅल्शिअम, आन्या व पोसणाच्या शेंगांच्या उपयोगी पडतो. महत्त्वाचे म्हणजे, जिप्समचा वापर करण्यापूर्वी माती परिक्षण करून जमिनीचा सामू किंती आहे त्यानुसार जिप्समची मात्रा ठरवावी. साधारणपणे ८ पेक्षा जास्त सामू असलेल्या जमिनीमध्ये इतर खेतासोबत एकरी ३०० ते ५०० किलो जिप्समचा वापर

नेटिवो बुरशीनाशक : डोस, उपयोग आणि फायदे

नेटिओ बुरशीनाशक हे एकत्रित
टेब्युकोनाझोल आणि ट्रायफ्लॉक्सिस्ट्रोबिन
असलेले बुरशीनाशक आहे. नेटिओ हे
संरक्षणात्मक आणि उपचारात्मक
कृतीसह एक पद्धतशीर ब्रॉड-स्पेक्ट्रम
बुरशीनाशक आहे जे केवळ रोग
नियंत्रणच देत नाही तर पिकाची गुणवत्ता
आणि उत्पादन देखील सुधारते. नेटीओ हे
एक आंतरप्रवाही विस्तृत गुणधर्म
ज्यात संरक्षणात्मक आणि उपचारात्मक
क्रियाशील बुरशीनाशक आहे जे रोगावर
नियंत्रण ठेवण्या बरोबर पिकाच्या गुणवत्ता

द्वायमेथिलेस इनहेबिटर आहे. बुरशीजन्य पेशेच्या भिंतीची रचना तयार करण्याच्या प्रक्रियेत हस्तक्षेप करते. शेवटी ते बुरशीचे पुनरुत्पादन आणि पुढील वाढ रोखते. द्वायफलॉक्सिस्ट्रोबिन वनस्पती रोगजनक बुरशीच्या शवसन यामध्ये हस्तक्षेप करते.

दायमेथिलेस इनहेबिटर आहे. बुशीजन्य पेशीच्या भिंतीची रचना तयार करण्याच्या प्रक्रियेत हस्तक्षेप करते. शेवटी ते बुशीचे पुनरुत्पादन आणि पुढील वाढ रोखते. द्रायफलॉक्सिस्ट्रोबिन वनस्पती रोगजनक बुशीच्या श्वसन यामध्ये हस्तक्षेप करते.

फायदे : १) नेटिओ नानांचे ठिपके, तांबेरा, ब्लास्ट, अन्थ्रॅकोज, डाउनी मिलड्यू, पावडर बुशी आणि बरेच बुशीजन्य रोगाच्या विस्तृत श्रेणी पासून संरक्षण करते. २) हे दीर्घकाळ टिकणारे संरक्षण प्रदान करते, पिके आठवडा ते पर्यंत गांगांनि पारित तेवढावा. ३) नेटिओ मका, सोयाबीन, बटाटा, टोमटो, मिळाकडी, खरबूज, द्राक्षे, सफरचंद आणि लिंबूवर्गीय यासह विविध पिकांचा वापरण्यासाठी हे सुरक्षित आहे. ४) नेटिओ पिकांचे रोगांपासून संरक्षण करते आणि त्यांना कीटकापासून अधिक प्रतिरोधक बनवून त्यांचे उत्पादन आणुवंता सुधारण्यास मदत करू शकते.

वाचून खबरदारीच्या सर्व सूचनांचे पालन करावे. २) डव्हावरील लाल रंगाचे पतंगीच्या आकाराचे चिन्ह असलेली बुरशीनाशक सर्वात विषारी त्यानंतर पिवळा, निळा व हिरवा असा क्रम लागतो. ही चिन्हे सोपी व सर्वसाधारण, निरक्षर व्यक्तीसाठी समजण्यासाठी असतात. म्हणजेच हिरव्या रंगाचे चिन्ह असलेली बुरशीनाशक कमीत कमी विषारी असतात. ३) तणनाशक फवारणी पंप चुकूनही बुरशीनाशक फवारणी साठी वापरू नये. ४) फवारणी करतांना संक्षक कडे, बुट, हातमोजे, नाकावरील सापाक दण्डावीना तापा वापाता

